

COLOSSEUM (Amphitheatrum Flavium)

- amphitheatrum = kettős (két félkör alakú) színház
- kezdetben fa építmény, első kőből való: Augustus idején (Nero alatt tűzvész!)
- Vespasianus és Titus által, felavatva: Kr. u. 80. (100 napos ünnepség)
- nevét a középkorban: a mellette álló kolosszális méretű Nero szoborról (30 m, rodoszi Kolosszus mintájára)

- ellipszis alaprajzú, négyemeletes, befedhető, 50-70.000 néző,
- kb. 400 éven át zajló játékok: gladiátorjátékok, állatviadalok, vadászatok, tengeri csaták
- utolsó gladiátori küzdelem: V. szd eleje, venatio: még 523-ig

1. GLADIÁTORJÁTÉKOK

1. története:

- etruszk eredetű szokás: bátor harcosok sírján hadifoglyokat áldoztak fel (engesztelő áldozat)
- első dokumentált gladiátorviadal Rómában: Kr. e. 264-ben (egy római előkelő temetési szertartása keretében három pár fegyveres vívott élet-halál harcot, emberáldozat helyett)
- köztársaság vége előtt már elvesztette szertartás jellegét; propaganda és manipuláció eszközévé / hétköznapi eseménnyé vált

2. gladiátorok:

- rabszolgák/hadifoglyok, elítéltek (keresztények), önként vállalkozók, nők (gladiátoriskolák)
- 15 fegyvernem leírása maradt fenn (karddal, dárdával, törrel, hálóval + szigonnyal, nagy / kis méretű pajzsral, sisakban, vakon küzdők, lovon, harci kocsin // ókor szinte valamennyi fegyvere: kezdetben a hadsereg fegyverzetében küzdöttek, de később szokássá vált a legyőzött népek fegyverzetébe öltöztetni a gladiátorokat)
- egyensúly-szabály a támadó- és a védőfegyverzet tekintetében
- azonos fegyverneműek egymás ellen nem küzdhettek, voltak bizonyos megállapított tipikus küzdő párok (látványosság!)
- praktikum is: új fegyverek tesztelése

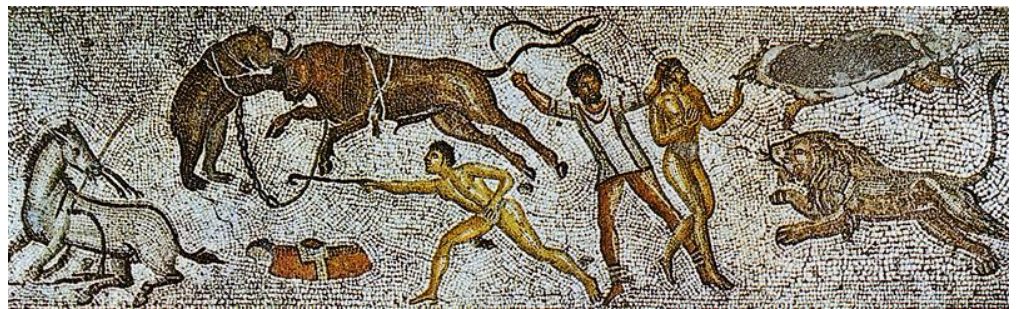

3. viadal:

- küzdelmek helyszíne: amphitheatrum (Colosseum)
- ünnepélyes bevonulás: *Ave, Caesar, morituri te salutant!* – sorshúzás - fegyvervizsga – összecsapás
- egyszerű ruházatban: ágyékkötő vagy tunica (csak kar, láb, fej védelmére páncélzat)
- először tompa fegyverzettel, utána életre-halálra (egy szabály: nem szabadott hasba szúrni a ellenfelet)
- a győztes jutalma egy babérkoszorú és egy pálmaág / (20-30 győzelmet aratott gladiátoroknak általában szabadság volt a jutalmuk (szimbolikus fakard), megkapták a polgárjogot)
- a vesztes: *mitte!* (engedd el!) – hüvelyk felfelé / *ingula!* (végezz vele!) – hüvelyk lefelé (vagy hátulról szíven, vagy előlről nyakba)

2. PUGNAE BESTIARUM – VENATIONES

- kezdetben csak
állatok egymást ellen
(látványosság!)

- később vadászat:
általában Afrikából,
Ázsiából szerzett

állatokkal eresztettek össze külön erre a célra kiképzett gladiátorokat (öldöklés // keresztények fegyverek nélkül)

3. NAUMACHIA

- először Iulius Caesar: mesterséges tavon (2000 evezős + 1000 katona)
- Claudius: 100 hajó, 19.000 ember

- Colosseum: alsó szintek feltöltésre alkalmasnak kialakítva
- a hajózható magasság 1,5 m volt (18 millió liter víz, 7 óra alatt)
- történelmi csaták felelevenítése; életre-halálra / mitológiai jelenetek